

פרשת כי תצא (תשפ"ב)

וילדה לו בנים האהובה והשנואה והיה הבן הבכור לשנואה (כ"א, ט"ו)

יש לעיין דמלשון הפסוק וילדה לו בנים האהובה והשנואה משמע שהאהובה ילדה לו בן בתחילה ואחריה השנואה, אבל אחר כך כתב והיה הבן הבכור לשנואה, דהיינו שנולד הבכור לשנייה, עוד יש להבין מהי לשון והיה שמשמע כאילו היה הדבר במקרה אבל בעצם לא כך היה צריך להיות.

ובבעל הטורים דייק מהא דכתיב אחת אהובה ואחת שנואה שמרבה נשים מרבה כשפים כדאיתא במסכת אבות (ב' ז') לומר לך, כיון שיש לו שתי נשים, עושה אחת בכשפיה כדי שישנא את השניה. משמע שבשעת נישואין הוא אוהב לשניהם רק לאחר זמן נעשית אחת אהובה ואחת שנואה. לפי זה יש לפרש שבשעה שנולדו לו הבנים היה שתי הנשים אהובות, והגם שהתורה אמרה האהובה והשנואה, צריך לומר דקאי אלאחר זמן כמו שמפורש בבעל הטורים, ולאחר שנעשית אחת מהנשים אהובה ואחת שנואה נמצא שזו שנעשה שנואה ילדה ראשונה, וממילא היה הבן הבכור לשנואה, וכתיב בלשון מקרה, כי רק לאחר זמן אחר הלידה נמצא שהיה הבכור בן השנואה. (נ.מ.)

ביומו תתן שכרו (כ"ד ט"ו)

ראשי תיבות הוא שבת. ויש לפרש הכוונה על פי מה דאיתא בבראשית רבה (ס"ו, ה') צדיקים בעולם הזה תחילתן יסורין וסופן שלווה, וקשה איך יהיה סופן שלווה והלא קיימא לן שכר מצוה בהאי עלמא ליכא. לכן אתי ביומו תתן שכרו למדרש דיש שכר לצדיק בעולם הזה על ידי קיום שבת קודש כהלכתו, דכיון שמוסיפים מחול על הקודש ועושים תוספת שבת ביום הששי, על כן הקב"ה משלם להם מידה כנגד מידה, ומוסיף שכר עולם הבא בסוף ימיהם בעולם הזה. וכן הרשעים שמחללים שבת קודש ועושים מלאכה בשבת קודש קודם הזמן, משלם להם הקב"ה מידה כנגד מידה בסוף ימיהם ומקדימים לפורענות גם בעולם הזה, על כן רשעים הגם שרואים עולמם בחייהם, סופם בעולם הזה הוא ביסורין רחמנא ליצלן. (בן לאשרי)